

Vzdělanost a kultura v českých zemích na konci 19. st.

- České země – gramotnost až 97 %, v rámci monarchie velmi vzdělané
  - hustá síť základních škol, 5 let, pak 3 roky měšťanka, pak se budovala síť gymnasií, těch jsou dva typy:
    - *klisická*: řečtina, latina, humanitní předměty
    - *reálná*: matematika, moderní jazyky, přírodní vědy, rýsování, kreslení
  - obchodní akademie, uměleckoprůmyslové školy, vysoké školy (rozštěpení KFU 1882 na českou a německou část), polytechnický ústav → česká a německá technika
  - 1. dívčí gymnasium, o jeho vznik se zasloužila Eliška Krásnohorská
  - Jan Otto (největší české nakladatelství), Mánes (umělecký spolek)
- 1891 Jubilejní zemská výstava: 1. elektrická dráha, výstaviště – Letná, Petřínská rozhledna, Stromovka, František Křižík (oblouková lampa, tramvaje, fontána)

Národní divadlo

- heslo „národ sobě“ (nad jevištěm)
- 1868 položení základního kamene
- 1881 dokončení, korunní princ Rudolf, opera Libuše, v tomtéž roce požár
- 1883 znovuotevření, Libuše
- *triga* = trojspřeží
  - *generace Národního divadla* (umělci spjatí s ND): Aleš, Ženíšek (původní opona), Mařák, Hynais (dnešní opona), první shořela, Schnirch (socha trojspřežení = *triga*)

Další tvůrci (mimo generaci ND)

- Ladislav Šaloun – socha Jana Husa na Straoměstském náměstí
- Antonín Wiehl – hrobka Slavín na Vyšehradě
- Josef Václav Myslbek – socha svatý Václav na koni, Václavské náměstí
- Ema Destinnová – úspěchy Berlín, New York
- historismus: Hluboká, Bouzov
- secese: Benešova ulice v Brně, Tivoli, Obecní dům v Praze
- lidová tvorba v architektuře: Jurkovičova vila, Libušín
- České země speciální, objevuje se u nás kubismus v architektuře – kubistické stavby: Dům U Černé Datky Boží, Josef Chochol, Otto Gutfreund
- impresionismus: Antonín Slavíček,
- Josef Uprka: krojované ženy, slovácký, lidové
- secese: Mucha
- česká kultura, vzdělanost dosahuje světových parametrů, úrovně